

100 שנה להצהרת בלפור

Balfour Declaration Centennial

אלול התשע"ז - 9/2017 - 1028

להצהרת בלפור, ולציין מדי שנה את יום "ב' בנובמבר" בעצרות ובחגיגות. עם השנים ולאחר נסיגת בריטניה מחלק מהבטחותיה ליהודים, הועם זוהרה של הצהרת בלפור בעיני ההמונים, אולם היא נותרה מסמך מדיני משפיע ורב משמעות. עובדה זו מבטאת בנוסח מגילת העצמאות, בה נכתב כי "זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו... הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917".

תיאור הבול ומעטפת היום הראשון

בול נראים שני משפטים.

- המשפט הראשון - מהצהרת בלפור: "ממשלת הוד-מלכותו מביטה בעין יפה על ייסודו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל".
- המשפט השני - ממגילת העצמאות (לצד חתימות של חברי מועצת העם):

"זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי".

המשפטים מעוצבים במבנה דמוי סמל האינוסוף, שמבטא את החיבור הבל-ינתק בין שני מסמכים מכוננים אלה ואת נצחיות הקשר ההיסטורי בין העם היהודי לארץ ישראל.

בשול נראים הדיוקנאות של חיים ויצמן ושל הלורד ג'יימס בלפור.

במעטפת היום הראשון נראה עיבוד גרפי של גלויה לציון הצהרת בלפור (הדפסת כסף), יעקב בן-דב, 1918. מוזיאון ישראל, ירושלים. צילום © מוזיאון ישראל, ירושלים על ידי אלי פוזנר.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה פתחה התנועה הציונית בראשות ד"ר חיים ויצמן במשא ומתן עם מנהיגי בריטניה, בניסיון להשיג הכרה בזכותם של היהודים על ארץ ישראל. בסוף שנת 1917, לאחר דיונים ארוכים והתנגדויות רבות, הגיעו מאמצים אלו לבשלות עם פרסומה של הצהרה מטעם ממשלת בריטניה בראשות לויד ג'ורג'. נוסח ההצהרה נשלח ב-2 בנובמבר 1917 על-ידי שר החוץ ארתור ג'יימס בלפור כאגרת אל הלורד רוטשילד, שהתבקש להעבירה לידי ההסתדרות הציונית:

"ממשלת הוד-מלכותו מביטה בעין יפה על ייסודו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל ותעשה במיטב מאמציה כדי להקל את השגתה של מטרה זו, בתנאי ברור שלא יעשה שום דבר העלול לפגוע בזכויות האזרחיות והדתיות של עדות בלתי-יהודיות, שקיימות בארץ ישראל, או בזכויותיהם ובמעמדם המדיני של יהודים בכל ארץ אחרת".

בספרו "מסה ומעש" תיאר חיים ויצמן את הרגשתו לאחר אישור נוסח המסמך: "שעה שהקבינט היה בישיבה לאישור הנוסח הסופי, המתנתי בחוץ, שמא יזדקקו לי. סייקס הוציא אליי את המסמך וקרא: 'ד"ר ויצמן, נולד בן זכור!'. אליבא דאמת, בתחילה לא מצא ה'יתינוק' חן בעיניי. לא לזה ציפיתי, אבל ידעתי שזהו מאורע גדול. פרק חדש נפתח לפנינו, מלא קשיים חדשים, אך לא נעדר רגעים גדולים".

הצהרת בלפור נוסחה באופן מעורפל ובלתי מחייב, שלא הבטיח מפורשות הקמת מדינה לעם היהודי, לא הגדיר את גבולותיה של הטריטוריה המיועדת ליהודים, והטיל מגבלות שונות על עצם מימושה.

אולם בהצהרה זו הוכרה לראשונה זכותו של העם היהודי לבית לאומי על-ידי נציגי האימפריה הבריטית, שהייתה אז במלוא עוצמתה. תפיסה זו שולבה בנוסח המנדט, שניתן לבריטניה על-ידי חבר הלאומים בשנת 1922, ונתפסה כאסמכתא עיקרית להגשמת הקמתה של מדינה יהודית בארץ ישראל.

בקרב רבים מן היהודים התקבלה הצהרת בלפור כאירוע היסטורי, כמעט משיח, היוצר עתיד חדש עבור העם היהודי. היו שנהגו לתארך אירועים בנוסח "כך וכך שנים

Balfour Declaration Centennial

Dr. Chaim Weizmann, president of the Zionist Organization, entered into negotiations with British leaders shortly after the start of WWI in an attempt to achieve their recognition of the Jewish people's right to Eretz Israel. In late 1917, following lengthy discussions and after many objections, these efforts came to fruition with the Balfour Declaration, issued by the British government led by Lloyd George. The text of the declaration was sent by Foreign Secretary Arthur James Balfour to Lord Rothschild on November 2, 1917, with the request that he forward it to the Zionist Federation. "His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country". In his book *Trial and Error*, Weizmann described his feelings when the final draft was approved: "Whilst the Cabinet met to approve the final draft, I waited outside, in case I was needed. Sykes brought me the document and cried: 'Dr. Weizmann, a son is born!' If truth be told, I was not fond of the "baby" at first. This was not what I had expected, but I knew this was a great event... a new chapter had opened before us, filled with new difficulties, but not lacking great moments."

The Balfour Declaration was vague and non-committal in its wording. It did not explicitly promise to establish a state for the Jewish people, nor did it define the borders of the territory designated for the Jews and it imposed various limitations on the realization of its own content. But this Declaration, issued by representatives of the British Empire at the height of its power, was the first recognition of the Jewish people's right to a national homeland. This concept was integrated into the mandate granted to the British Empire by the League of Nations in 1922 and was considered to be the key official step toward achieving a Jewish state in Eretz Israel.

The Balfour Declaration was seen by many Jews as a historic, almost messianic, event that was creating a new future for the Jewish people. Some dated events as being "such and such years since the Balfour Declaration" and marked the date November 2nd with rallies and celebrations. Over the years, and after the British backed away from some of their promises to the Jews, the Balfour Declaration lost some of its glory but nevertheless it remained an influential and meaningful political document. This fact was expressed in the wording of Israel's Declaration of Independence which

חותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

states that: "the right of the Jewish people to national rebirth in its own country... was recognized by the Balfour Declaration of the 2nd November, 1917".

Description of the Stamp and First Day Cover

The stamp features two sentences.

- The first is from the Balfour Declaration itself: "His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people".

- The second sentence appears in Israel's Declaration of Independence (alongside the signatures of the Provisional Council of State members):

"This right was recognized in the Balfour Declaration of the 2nd November, 1917, and re-affirmed in the Mandate of the League of Nations which, in particular, gave international sanction to the historic connection between the Jewish people and Eretz-Israel and to the right of the Jewish people to rebuild its National Home".

These sentences appear in the shape of the infinity symbol, expressing the unbreakable bond between these two constitutive documents and the eternalness of the historic connection between the Jewish People and Eretz Israel.

The tab features portraits of Dr. Chaim Weizmann and Lord James Balfour.

The FDC features a graphic adaptation of a postcard marking the Balfour Declaration, (gelatin silver print), Yaacov Ben-Dov (1918).

Photo © The Israel Museum, Jerusalem by Elie Posner.

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב-יפו 6108101
The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101 12
www.israelpost.co.il • e-mail: philserv@postil.com

Issue:	ספטמבר 2017	הנפקה:
Stamp Size (mm):	H 35 ג / W 50 ר	מידת הבול (מ"מ):
Plate:	1063	לוח:
Stamps per Sheet:	9	בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	3	שבילים בגיליון:
Method of printing:	אופסט Offset	שיטת הדפסה:
Security mark:	מיקרוטקסט Microtext	סימון אבטחה:
Printer:	Cartor Security Printing, France	דפוס: